

καὶ ἐνισχύηται, ὅπως τὸν ἐξοντώσῃ ἔπειτα, εἰς τὸ ἔπακρον τοῦ μεγαλείου αὐτοῦ ἀφικόμενον! Οὐχί! Φρονῶ μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι πέραν τοῦ κόσμου τούτου ἄπειρος ὑπάρχει πρόδος ἐλευθερίας, ἀληθείας καὶ ἀγάπης. Οὐχί! Πλήρης πίστεως ἀναβοήσω· Θεέ! ἐν ταῖς πατρικαῖς ἐπιτρέπω ἑμαυτὸν χερσὶ σου· τσαύτας διερχόμενον θυέλλας ὑπεστήριξας, ἔθηκας ἐν ἐμοὶ τσαύτην δίσκον ἀληθείας, ἀγάπης καὶ φωτός, οὐχὶ πάντως νὰ μὲ ἐξαπατήσης σκοπῶν, κατὰ τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην σπιγμὴν, νὰ μὲ καταποντίσης ἐν μέσῳ τῷ λιμένι.

Ἐν Ἀρτάκη, 187. . . Α. Ν. Κ.

ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ.

Ἐκ χειρογράφου ἀντιγράφαντες κώδικος τὴν κάτωθι ἀνέκδοτον πιθανῶς διατριθὴν περὶ ὀθωμανικῆς (sic) μουσικῆς πραγματείαν περὶ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατοντακτηρίδος γεγραμμένην ἐκδίδομεν ἤδη εἰς φῶς ἱυγγας καὶ κέντρα τοῖς παρ' ἡμῖν τῇ θείᾳ τῆς Μελλομένης τέχνῃ θύουσι.

Μ. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΔΙΑΣΑΦΗΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ

Πᾶσι τοῖς ἐντευζομένοις τῷ παρόντι πονήματι ὀρθοδόξοις καὶ φιλομαθεστάτοις μουσικοῖς, ἐν Κυρίῳ εὖ πράττειν τε καὶ ὑγιαίνειν.

Καθὼς αἱ φιλόπονοι μέλισσαι ἐπὶ πάντα τὰ ἄνθη καὶ βλαστήματα ἐφιζάνουσι καὶ ἀφ' ἑκάστου τὰ χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα δρέπονται καὶ ἀνιμῶνται, τὰ δὲ ἄχρηστα καὶ ἀνωφελῆ ἀπορρίπτουσι καὶ ἀποστρέφονται, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡμεῖς οὐκ ἀμελήσαντες, ἀλλὰ προσεκτικῶς καὶ φιλοπόνως ὅταν τὸ δυνατόν ἀναλεξάμενοι τὰ περσικὰ βιβλία τῶν παλαιῶν καὶ νέων μουσικῶν καὶ μάλιστα τὴν μουσικὴν βίβλον τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Δημητράσκου Καντεμίρη συνελέξαμεν καὶ συνηθροίσσαμεν ἐξ αὐτῶν τὰ πλέον χρήσιμα καὶ ἀνθηρὰ ἔγγραφα, ἅτινα μέχρι τοῦ νῦν τὰ μέγιστα ἐπαινοῦνται καὶ ἐκθειάζονται παρὰ τοῖς Πέρσαις· ὅθεν μέλλοντες παραδοῦναι ὑμῖν τὴν μουσικὴν τῆς ἀνατολικῆς Ἑκκλησίας ἐθέμεθα ἀκριβῆ τινα διδασκαλίαν καὶ γνῶσιν τῆς μουσικῆς τέχνης τῶν Περσῶν καὶ ἐπεκρίναμεν ταύτην καὶ παρεβάλομεν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐναρμονίῳ καὶ μελωδικῇ τέχνῃ τρόπῳ τοιῷδε, ἤχον μακαμίῳ καὶ φωνῇ φωνῇ καὶ θέσιν θέσει καὶ μέτρα μέτροις ὡς ἐν ὀργάνῳ καὶ διὰ γραμμάτων σαφέστερον δείκνυται, ἐν ᾧ πᾶς τις μουσικὸς τὴν διαφορὰν ταύτην καὶ τὸν τρόπον ῥαδίως γνώσεται καθ' ἅπερ οἱ νῦν Πέρσαις ταύτην μεταχειρίζονται· ἐπειδὴ οὐ-

τοι τοὺς παρ' ἡμῖν ὀκτὼ ἤχους καλοῦσι μακάμια προσθέτοντες καὶ ἄλλα πλείονα ἐπὶ τούτοις διαφοροῖς ὀνόμασιν, ὧν τὰ μηδαμῶς διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων, οὔτε τινὰ χρῆσιν ἔχοντα καταλείπομεν, τὰ δὲ καθολικώτερα καὶ ἀναγκαιότερα ἃ καὶ μακάμια καλούμενα παρ' αὐτοῖς, ἐδεξάμεθα ἅπερ εἰσὶ τῷ ἀριθμῷ θί, ἐν οἷς εὐρίσκονται μπεστρέφια καὶ μπεστεδες. Εἰς σαφεστέραν ὁμῶς κατάληψιν τῶν ῥηθητομένων προσκείσθωσαν ταῦτα κατὰ λέξιν· γιγιαχ, ἀσιράν, ἀτζέμ ἀσιράν, ἐράκ, ῥαχβί, ῥάστ, οὐσακζεργιουλέ, ν τουκιὰχ χουζι ζεμζέμ, νιχαδέντα, πεκιὰχ, μαχί πουσιλία, τζαρκιὰχ, μπιστεγκιὰρ, κιουρτι σουλτανι ἀράκ, σαμπά, ὀκζέλ, νεβά, γνικζὰ πεντζουκιὰχ, νικριζ, καρτζαγάρ, γκιουβιτζ, ἰσφαχάν, σελμήκ, νεβάι, ἀσιράν, χουχαγιούν, νουχούφτ, μπεγιατι χιβάρ, χουσεϊνι, μουχαλιφαράκ, χορασάν μπουσελίκ ἀσιράν, νετζιτ, μπουτρούκ λαχατουλέρ βήλη, ἀραπάν, χουσεϊνι κιουρτι, σουρι, ἀτζέμ ἀτζεμκιουρδὶ, ζιρενκεντι τζεντικ, ἐβούγζ, ζορενκεντι ἀτικ, μαχούρ, κερτανιν, κιουτζέκ, νεβρούζι ἀτζέμ, ἀραζπάρ, κερτανέ μπουσελίκ, νισαπούρ, σεχνάζ, χουζάμ, μουχαγιέρ, παπαδαχίρ, μουχαγιερμπουσελίκ, μπεστενκιαρτζεντικ, σουμπουλέ.

Ἐκ τούτων οὖν τῶν εἰρημένων ἄλλα μὲν κύρια μακάμια καλοῦσιν, ἄλλα δὲ σοχπέδες· καὶ τὰ καλούμενα κύρια μακάμια εἰσὶ δώδεκα γιεκιὰχ ἀσιράν, ἀράκ, ῥάστ, ντουκιὰχ, σικιὰχ, τζαρκιὰχ, νεβά χουσεϊνι, ἐβέτζ, γκερτανιέ, μουχαγιέρ, τῶν δὲ σοχπέδων αὐθις διττῶς διαιρουμένων εἰς κυρίους καὶ καταχρηστικούς· οἱ μὲν κύριοι σοχπέδες εἰσὶ δεκατρεῖς· ἀτζέμ ἀσιράν, ῥαχαβί, τζερκιουλέ, νιχαδέντ, πουσελίκ, παμπά, οὐζέλ, πεγιασι, χισάρ, ἀτζέμ μαχούρ, σεχνάφ, σουμπουλέ, οὗτοι δὲ κύριοι καλοῦνται διὰ τὸ ἔχειν αὐτοὺς ἴδιον τόπον εἴτε μπερδὲ εἰς τὸ ταμποῦρι. Οἱ δὲ καταχρηστικῶς σοχπέδες εἰσὶ 39 χουζι, ζεμζέμ, μαγέ, πεστενκιάρ, κιουρτιχιτζά, πεντζουκιὰχ, νικριζ, καρτζιγάρ, σουλτανι ἀράκ, κιουβέτζ ἰσφαχάν, σελμέκ, νεβασιράν, χουμαγιούν, νουχούφτ, μουχαλιρ, χορσέν, πουσελίκ ἀσιράν, νετζιτ, πεστεγκιάρ, πουζρούκ, ῥαχατουλερβὰχ, ἀραπάν, χουσεϊνι σουρι ἀτζέμ κιουρτι, ζιρέν κεντιτζεντικ, ζιρενκεντιατικ, κιουτζέκ, νεκρούζι ἀτζέμ, ἀρασπάρ, κερδανιέ πουσαλίκ, νισαπούρ, χουζάμ. Οὗτοι λέγονται καταχρηστικοὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς ἴδιον μπερδὲ εἰς τὸ ταμποῦρι· ἐπειδὴ ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν τῶν κυρίων μακαμίῳν, ἕτεροι δὲ ἐκ τῶν κυρίων σοχπέδων ἐκφύονται. Γνωστὸν ὑμῖν καὶ ταῦτα, ὅτι τὰ περσικὰ ὄργανα ἄρχονται ἐκ τῶν κατιουσῶν φωνῶν, καὶ μάλιστα τὸ ταμποῦρι, καὶ πρώτη κατιούσα φωνή ἐστὶν ὁ πρῶτος τέλειος

μπερδὲς καλούμενος παρ' αὐτοῖς γιεκιὰχ καὶ ἐπο-
μένως ἀναβαίνοντες ἄλλην μίαν φωνὴν ἦτοι ἕτερον
μπερδὲν δίδουσιν αὐτῷ ἄλλο ὄνομα μακαμίον, καὶ
πάλιν ἄλλην φωνὴν ἕτερον ὄνομα μακαμίον· ὡσαύ-
τως καὶ ἐπὶ τοῖς λοιποῖς. Τὸν μὲν οὖν πρῶτον
μπερδὲν καλοῦσι γιεκιὰχ καὶ ἐξομοιοῦται τῷ
πλαγίῳ α' ἤχῳ ἀνεκνὲς, τὸν δευτέρου μπερδὲν κα-
λοῦσι ἀσιράν καὶ ἐξομοιοῦται τῷ πλαγίῳ δ' ἤχῳ τῷ
νεάνες, καὶ τὸν τρίτον μπερδὲν καλοῦσιν ἀράκ καὶ
ἐξομοιοῦται τῷ βαρεῖ ἤχῳ τῷ ἄανες, καὶ τὸν τέ-
ταρτον μπερδὲν καλοῦσι ῥάστ καὶ ἐξομοιοῦται τῷ
πλαγίῳ δ' ἤχῳ τῷ νεγιέ καὶ τὸν πέμπτον μπερ-
δὲν καλοῦσι νικιὰχ καὶ ἐξομοιοῦται τῷ πρώτῳ
ἤχῳ τῷ κίανανέ (ὅστις μόνος ἐστὶ ἀρχὴ καὶ
θεμέλιον τῆς ἡμετέρας μουσικῆς τέχνης καὶ τῶν
Περσῶν)· τὸν ἕκτον μπερδὲν καλοῦσι σεκιὰχ καὶ
ἐξομοιοῦται τῷ δευτέρῳ ἤχῳ τῷ νανέν· τὸν ἑβδό-
μον μπερδὲν καλοῦσι τζαρκιὰχ καὶ ἐξομοιοῦται τῷ
τρίτῳ ἤχῳ τοῦ νανανά· τὸν ὄγδοον μπερδὲν κα-
λοῦσι νεβὰ καὶ ἐξομοιοῦται τῷ τετάρτῳ ἤχῳ τῷ
ἄμα· καὶ μέχρι τούτου κατὰ σύγκρισιν τε-
λειοῦνται οἱ παρ' ἡμῶν ὀκτὼ ἤχοι. Καὶ αὐτοὶ μὲν
οἱ Πέρσαι προσθέτοντες καὶ ἄλλους τέσσαρας ἀριθ-
μοῦσι σὺν αὐτοῖς ὡς καὶ κύρια μακάμια καλοῦσι
ὡς ἀνωτέρω ἐλέγετο. Οἱ δὲ προστιθέμενοι τέσσα-
ρες μένουσι πάντοτε ἐπὶ τοῖς ὀκτὼ ἤχοις καὶ οὐ-
δέποτε τούτων ἐκπίπτουσι, πλὴν ἀποτελοῦσιν
ἴδιον μέλος καὶ φωνὴν τελείαν, οἷτινες καθ' ἡμᾶς
μὲν ἐπταφωνία τῶν κατιουσῶν φωνῶν, κατὰ δὲ
Πέρσας καλοῦνται πρῶτον σέτι, ἦτοι πρῶτος βαθ-
μὸς, ἐξ οὗ τὸν πρῶτον μπερδὲν ἦτοι τὸν πλ. α'
καλοῦσιν γουσεῖνι, ὅστις ἐστὶν ἐπταφωνία τοῦ
ἀσιράν, ἦτοι τοῦ πλαγίου δευτέρου· τὸν δέκατον
μπερδὲν καλοῦσιν ἐβίτζ, ὅστις ἐστὶν ἐπταφωνία
τοῦ ἀράκ ἦτοι τοῦ βαρέως· τὸν ἐνδέκατον καλοῦ-
σιν γκερτανιέ, ὅστις ἐστὶν ἐπταφωνία τοῦ ῥάστ,
ἦτοι τοῦ πλαγίου τετάρτου· τὸν δωδέκατον κα-
λοῦσιν μουχιγέρ, ὅστις ἐστὶν ἐπταφωνία τοῦ του-
κιὰχ ἦτοι τοῦ πρώτου, καὶ ἕως ἐνταῦθα τελειοῦνται
δώδεκα κύρια μακάμια. Πρὸς τούτοις ὁμῶς οἱ
Πέρσαι καὶ ἄλλους τέσσαρας μπερδέδες προσθέτον-
τες τίζια καλοῦσι καὶ ὄχι μακάμια, ἡμεῖς δὲ
ἐπταφωνίας τῶν καθολικῶν ἀνίσων ἤχων ἦτοι μα-
καμίον, καὶ καλοῦσι ταύτην τὴν προσθήκην δεύ-
τερον σέτι ἢ δευτέρου βαθμὸν. Αὗτοι οὖν οἱ εἰρη-
μένον μπερδέδες εἰς τὰ ὄργανα τῆς μουσικῆς τῶν
Περσῶν τὰ καλούμενα πάτζια ἦτοι ταμποῦρι, νάϊ,
μουσκάλι, κιεμάνι καὶ τὰ λοιπὰ ἐνεργοῦσι, μάλι-
στα δὲ καὶ ἐξαιρέτως ἔχουσι ἴδιον μπερδὲν εἰς τὸ
ταμποῦρι ὅπερ ἐστὶ τὸ πλέον αὐτοῖς ἐντελέστατον
ὄργανον. Καὶ τὸν πρῶτον τούτων τῶν τεσσάρων
φωνῶν μπερδὲ ἦτοι τὸν γ' καλοῦσι τιτσεκιὰχ,

ὅστις ἐστὶν ἐπταφωνία τοῦ σεκιὰχ ἦτοι τοῦ δευ-
τέρου· τὸν δέκατον τέταρτον ἤχον μπερδὲν καλοῦσι
τιτσεκιὰχ, ὅστις ἐστὶν ἐπταφωνία τοῦ τζαρκιὰχ
ἦτοι τοῦ τρίτου· τὸν δέκατον πέμπτον καλοῦσι
ανεβὰ ὅστις ἐστὶν ἐπταφωνία τοῦ νεβὰ ἦτοι τοῦ
τετάρτου· τὸν δέκατον πέμπτον ἤχον καλοῦσι
τιτσεκσεῖνι, ὅστις ἐστὶν ἐπταφωνία τοῦ γουσεῖ-
νι καὶ ἕως αὐτοῦ τελειοῦνται οἱ δέκα ἐξ μπερ-
δέδες. Οἱ δὲ 13 εἰρημένον κύριοι σοχπέδες καίτοι,
ὡς εἵπομεν, ἔχουσι ἴδιον μπερδὲν ἐν τοῖς ἑαυτῶν
ὄργανοις, ὁμῶς παρὰ τοῖς Πέρσαις μὲν καλοῦνται
νήμια, ἅτινα σημαίνουσι ἡμίσειαν φωνὴν, παρ'
ἡμῶν δὲ φθορὰς, καὶ μεταξύ αὗτοι εἰς τοὺς δύο
μπερδέδες ἢ εἰς τὰς καθολικὰς φωνὰς ἀναβαίνοντες
ἢ καταβαίνοντες ἡμίσειαν φωνὴν ἀποτελοῦσιν εἰς
τὸ μέλος τοῦ ἤχου φέρ' εἰπεῖν τὴν μεταξύ τοῦ
ῥάστ, ἦτοι τοῦ πλαγίου τετάρτου, καὶ τοῦ ἀράκ
ἡμίσειαν φωνὴν τὴν καλουμένην νήμια καλοῦσι
μπερδὲ ἀτζέμ ἀσιράν καὶ αὐθις τὴν μεταξύ τοῦ
ἀράκ καὶ τοῦ ῥάστ ἐκφυσμένην φωνὴν καλοῦσι
ῥαχαβί, καὶ πάλιν τὴν μεταξύ πλαγίου τετάρτου
καὶ τοῦ πρώτου ἦτοι τοῦ ῥάστ καὶ τοῦ τσονκιὰχ
καλοῦσι ζιλκιουλέ, τὴν δὲ μεταξύ τοῦ πρώτου καὶ
δευτέρου ἦτοι τοῦ τουνκιὰχ καὶ τοῦ σενκιὰχ φω-
νὴν καλοῦσι μηχαβέντ, τὴν δὲ μεταξύ τοῦ δευτέ-
ρου καὶ τρίτου ἦτοι τοῦ σενκιὰχ καὶ τζαρκιὰχ
φωνὴν καλοῦσι πουσελίκ· μέχρι τοῦδε εἰς καὶ μόνος
μπερδὲς γεννᾶται ἐκ τῶν εἰρημένων φωνῶν τὸ
καλούμενον νήμια. Σημείωσον δὲ ὅτι μεταξύ τοῦ
τρίτου καὶ τετάρτου ἦτοι τοῦ τζαρκιὰχ καὶ νεβὰ
γεννῶνται δύο μπερδέδες ἦτοι νήμια, ἃ καὶ μάλι-
στα εἰς τὸ ταμποῦρι ἔχουσι ἴδιον τόπον, καὶ κα-
λοῦσι ταῦτα σαμπὰ καὶ οὐζάλ· καὶ ὁ μὲν σαμπὰ
ἐστὶ πλησίον τοῦ νεβὰ, ὁ δὲ οὐζάλ πλησίον τοῦ
τζαρκιὰχ· ὁμοίως καὶ μεταξύ τοῦ τετάρτου ἦτοι
τοῦ νεβὰ καὶ τοῦ γουσεῖνι, ὃ καὶ ἐπταφωνία τοῦ
ἀσιράν καλεῖται ἦτοι τοῦ πλαγίου δευτέρου, γεν-
νῶνται δύο νήμια ἦτοι μπερδέδες, καὶ τὸν μὲν
πλησίον τοῦ νεβὰ καλοῦσι μπεγιατί, τὸν δὲ πλη-
σίον τοῦ γουσεῖνι καλοῦσι χισάρ, καὶ πάλιν τὸν
μεταξὺ τοῦ γουσεῖνι καὶ ἐβίτζ καλοῦσιν ἀτζέμ,
τὸν δὲ μεταξύ τοῦ ἐβίτζ καὶ τοῦ γκερτανιέ κα-
λοῦσι μαχούρ, καὶ πάλιν τὸν μεταξύ τοῦ γκερτανιέ
καὶ τοῦ μουχαγιέρ καλοῦσι σεχνὰς, τὸν δὲ μεταξύ
τοῦ μουχαγιέρ καὶ τοῦ τίτσεκιὰχ, καλοῦσι σουμ-
πουλέ, καὶ ἕως αὐτοῦ τελειοῦνται οἱ 13 κύριοι
σοχπέδες. Οἱ δὲ καταχρηστικοὶ 39 σοχπέδες οἱ
καὶ μακάμια παρὰ τοῖς Πέρσαις καλούμενοι, ἡμεῖς
αὐτοὺς θέσεις καὶ σχηματισμοὺς καλοῦμεν διὰ τὸ
μὴ ἔχειν αὐτοὺς ἴδιον μπερδὲ ἐν τοῖς ὄργανοις ὡς
ἀνωτέρω εἶδομεν, ἀλλὰ ἐκ τῶν κυρίων μακαμίον
καὶ ἐκ τῶν κυρίων σοχπέδων ἐκφύονται· οὗτοι

ἄρχονται ἀπὸ ἑνὸς μέλος ἤχου ἦτοι μακαμίου καὶ ἀναβαίνοντες ἢ καταβαίνοντες ἡμίσειαν φωνὴν ἢ μίαν ἢ καὶ πλείονα ἀποτελοῦσιν ἢ μίαν θέσιν ἢ ἕνα σχηματισμὸν, καὶ ὁδεύοντες διὰ τῶν οἰκείων μπερδέδων ἀπεργάζουσι μέλος ἐν τῶν εἰρημένων σοχπέδων καὶ πάλιν ἄλλοι ἄλλο μέλος, καὶ οὕτως ἐφεξῆς ποιοῦσι τὸ μέλος τῶν σοχπέδων διαφέρειν ἕτερον ἐτέρου. Τίνι δὲ τρόπῳ τοῦτο γίνεται ἡμεῖς οὐδαμῶς ἐξηγοῦμεν πλατύτερον, ἵνα μὴ ταυτολογώμεν καὶ δυσχέρειαν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰσάγωμεν, ταῦτα δὲ ἐν τῷ διαγράμματι σεσημειῶται, καὶ σκεπτόμενος ταῦτα ἐπιμελῶς ὁ φιλομαθὴς μουσικὸς ῥαδίως δυνήσεται μαθεῖν ὅτι εἰς πᾶσαν βαθμίδα τοῦ διαγράμματος ἕκαστον μακάμι εὐρίσκεται γεγραμμένον μετὰ τοῦ ὁμοίου ἤχου· καὶ τὰ μὲν 12 κύρια μακάμια καὶ τὰ τέσσαρα τίζια εἰσὶ γεγραμμένα εἰς τὰς μεγαλειτέρας βαθμίδας, τὰ δὲ 13 νήμια ἦτοι οἱ κύριοι σοχπέδες εἰς τὰ μικρότερα, οἱ δὲ καταχρηστικοὶ σοχπέδες εἰσὶ γεγραμμένοι κατ' ὄνομα πλησίον ἑκάστου μακαμίου, ἐξ οὗ καὶ γίνονται· καὶ ὅσοι μὲν ἐξ αὐτῶν εἰσὶ γεγραμμένοι εἰς τὴν ἄνω γωνίαν τῆς βαθμίδος κατὰ τὸ μέρος τῶν ἀνιουσῶν φωνῶν, ἄρχονται ἐκ τῶν ἀνιουσῶν φωνῶν· ὅσοι δὲ εἰς τὴν κάτω γωνίαν τῆς βαθμίδος ἦτοι κατὰ τὸ μέρος τῶν κατιουσῶν φωνῶν, ἄρχονται ἐκ τῶν κατιουσῶν φωνῶν. Πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ ταῦτα ὑμῖν λεκτέον, ὅτι οἱ Πέρσαι ἐν τῇ μουσικῇ αὐτῶν τέχνῃ ἐν τι ὀνομαστον καὶ περίφημον μεταχειρίζονται, ὃ παρὰ τοῖς ἡμετέροις μουσικοῖς καλεῖται χειρονομία, ἥς τὸ ὄνομα μόνον ἐν τοῖς μουσικοῖς βιβλίοις τῶν μεταγενεστέρων σώζεται, ἡ δὲ τέχνη οὔτε πρακτικῶς, οὔτε διδακτικῶς ἐδιδάχθη παρὰ τινος τῶν ἡμετέρων μουσικῶν, παρὰ Πέρσαις ὁμῶς καλεῖται οὐσῶν, ὅπερ ἄχρι τοῦ νῦν ἐνεργεῖται καὶ διδάσκειται παρ' αὐτοῖς εἰς τοὺς μετιόντας τὴν μουσικὴν αὐτῶν τέχνην. Εἰσὶ δὲ τούτου τρόποι γενικώτεροι 24, ἃ καὶ οὐσούλια πληθυντικῶς αὐτοὶ καλοῦσιν, οἱ δὲ μεταγενέστεροι καὶ ἄλλα τε παρὰ τούτοις προστιθέμενοι, νήμια εἴτε ἡμίση καλοῦσι. Ταῦτα πάντα 28 τὸν ἀριθμὸν κατ' αὐτοὺς γίνονται.

Ταῦτα οὐν ἱκανῶς δηλωθέντα πόσα τε καὶ ποῖά εἰσιν, ἐπομένως καὶ τὴν περὶ τούτων χρῆσιν χρὴ ὑμῖν διασαφῆσαι ἐν τρόπῳ ἕκαστον παρὰ τοῖς νῦν Πέρσαις σχηματίζεται καὶ ἐκφωνεῖται, ὡς ὁρᾶτε.

ΕΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

ΤΟΥ ΒΕΡΝΑΡΔΙΝΟΥ ΣΑΙΜΠΙΕΡΡΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε ἀριθμ. 12).

Μῆνός τις μετὰ ταῦτα, καθήμενος ὁ Σαιμπιέρρος πλησίον ἀνθοσκεποῦς τραπέζης ἀπήλαυε τῆς

γαλήνης τῶν τελευταίων τῆς ἡμέρας ὥρων, ὑπὸ τὰ δένδρα, ἃ ἐφύτευεν ἰδιοχείρως.

Ἀναγγέλλεται αὐτῷ ἡ ἐπίσκεψις ἀξιωματικοῦ.

« Ἀξιωματικός! Εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον περιμένω ἀναμνηστικῶς, ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον δὲν ἐπανεῖδον ἀπὸ τριῶν μηνῶν· ἃς ἔλθῃ· συνοδεύσατέ τον ἕως ἐδῶ ».

Μεγίστη ἦν ἡ ἐκπληξίς τοῦ Βερναρδίνου Σαιμπιέρρου. Εἶχε μὲν ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν μορφήν τοῦ ἀξιωματικοῦ ὃν περιέμενε, τὴν μέλαιναν καὶ λεῖαν αὐτοῦ κόμην, τοὺς μέλανας αὐτοῦ ὀφθαλμοὺς, τὸ ἀφρικανικόν του μέτωπον, τὴν μελαγχολίαν τοῦ εἰρωνικοῦ του στόματος, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἦτο ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος. Δεκαετὴς τοῦλάχιστον διαφορὰ ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς ἡλικίας τοῦ πρώτου καὶ τῆς τοῦ δευτέρου.

— Εἶμαι, κύριε, ὁ ἀδελφὸς ἀξιωματικοῦ τινος τοῦ στρατοῦ τῆς Ἰταλίας, ὅστις ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ φιλοξενηθῇ ὑφ' ὑμῶν πρό τινων μηνῶν.

— Τὸν ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα, κύριε.

— Εἶμαι ὁ πρεσβύτερός του.

— Ἐπανήρχετο ἐκ τοῦ στρατοῦ.

— Ὡς ἐγώ.

— Μοὶ ἐνεπιστεύθη τὸ χειρόγραφον μυθιστορήματος, τὸ ὁποῖον εἶμαι ἕτοιμος νὰ σᾶς ἀποδώσω, παρακαλῶν ὑμᾶς νὰ τῷ εἴπητε πότον κατεθέλγηται ἐκ τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ πρὸς τὰ θαυμάσια τῆς φύσεως, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς εὐγλώττου αὐτοῦ ἀγανακτήσεως κατὰ τῶν τυράννων καὶ τῶν φιλοδόξων. Εἶπατέ τῳ ἐπίσης ἐν ὀνόματί μου ὅτι τὸ ὕψος του ἔχει διακεκριμένα πλεονεκτήματα, πλούσια εἰς εἰκόνας καὶ μεταφοράς. . . .

— Ἀρχοῦν οἱ ἔπαινοι, κύριε, σᾶς παρακαλῶ· δὲν θὰ μοὶ ᾔναι πλέον συγκεχωρημένον νὰ σᾶς ὁμολογήσω ὅτι εἶμαι ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου τούτου· ἀλλὰ μὴ τολμῶντος ἐμοῦ ὅπως σᾶς τὸ καθυποβάλω αὐτοπροσώπως, ὁ ἀδελφός μου ἔλαβε τοῦτο τὸ θάρρος, μεγίστην θεωρῶν εὐδαιμονίαν τὸ νὰ λάβῃ ἐπὶ ζωῆς του μίαν εὐκαιρίαν ὅπως φθάσῃ μέχρις ὑμῶν· θὰ μᾶς συγχωρήσητε βεβαίως τὸν δόλον.

Μετά τινος ἄλλους φιλοφρονητικοὺς λόγους ἀνταλλαχθέντας μεταξὺ τοῦ δημοκράτου ἀξιωματικοῦ καὶ τοῦ Βερναρδίνου, οὗτος δεικνύων αὐτῷ τὰς ἐπὶ τῆς τραπέζης του ἀνθοδέσμας, τῷ εἶπεν :

— Ἐσκεπτόμην περὶ τοῦ ἀδελφοῦ σας, κύριε, ὅτε ἤλθον νὰ σᾶς ἀναγγείλωσιν. Ὅτε πρὸ τριῶν μηνῶν με ἐπισκέφθη, εἰργαζόμην εἰς τὰς ἁρμονίας τοῦ φωτός· ἀπὸ λόγου εἰς λόγον μοὶ εἶπεν ὅτι ἐν Ἰταλίᾳ ἐφηρμόζοντο εἰς τὰ ἄστρα τὰ προσφιλῆ ὀνόματα τῶν ποθουμένων ἀντικειμένων. Εὐρίσχω τὸ ἦθος ποιητικὸν καὶ δὲν ἐννοῶ πῶς τὰ ἄνθη ἔμειναν εἰσέτι